

The Shifting Meaning of Selichah and Kapparah and Its Implications for Understanding Atonement

Forgiveness & Atonement in Jewish Tradition: Philological and Philosophical Perspectives, Part I

Shlomo Zuckier

Drisha Institute

ט"ז אלול ה'תשפ"א – 08.24.21

Selichah and Kapparah in the Torah

1. ספר ויקרא פרק ד פסוק כ

וַעֲשֵׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשִׂה לַפָּר הַטְּמֵאָה כִּן יַעֲשֶׂה-לּוֹ וְכַפֵּר עֲלֵהֶם הַפֶּהוּ וְנִסְלַח לָהֶם:

1. Leviticus 4:20

He shall treat this bull as he treated the [first] bull of the purification offering; he shall treat it the same way. Thus the priest shall effect purgation for them that they may be forgiven.

2. Jacob Milgrom, *Leviticus*, I.256

When the object of *kipper* is a person... it is never expressed as a direct object but requires the prepositions 'al or be'ad." Rather, the expiation is a purging of the sancta (as above), and it is from (mi-) the sins (and their attendant miasma/impurity) for the benefit of and therefore on behalf of (be'ad/ 'al) the sinner.

3. ויקרא פרק טז פסוקים טז-יז

וְכַפֵּר עַל-הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאֹת בְּגִי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל-חַטָּאתָם וְכִן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֶּׁכֶן אִתָּם בְּתוֹךְ טְמֵאֹתָם: וְכָל-אֲדָמָה לֹא-יִהְיֶהוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאֵוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד-צֵאתוֹ וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל-קִהְלֵי יִשְׂרָאֵל:

3. Leviticus 16:16-17

Thus he shall purge the adytum of the pollution and transgressions of the Israelites, including all of their sins; and he shall do likewise for the Tent of Meeting, which abides with them in the midst of their pollution.

No one shall be in the Tent of Meeting when he goes in to effect purgation in the adytum until he comes out. Thus he shall effect purgation for himself and his household and for the entire congregation of Israel.

4. Milgrom, *Leviticus*, I.254-56)

Whom or what does [the *hattat*] purge? Herein lies the first surprise: it is not the offerer of the sacrifice... When the object of *kipper* is a person... it is never expressed as a direct object but requires the prepositions 'al or be'ad. Both signify "on behalf of"... If not the offerer, what then is the object of the *hattat*'s purgation? The above considerations lead to only one answer: that which receives the purgative blood: the sanctuary and its sancta. By daubing the altar with the *hattat*'s blood or by bringing it inside the sanctuary (e.g., 16:14-19), the priest purges the most sacred objects and areas of the sanctuary on behalf of the person who caused their contamination by his physical impurity or inadvertent offense.

5. ספר שמות פרק לד פסוק ט

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִצֵּאתֵי תֵן בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנָי יְיָ-נָא אֲדֹנָי בְּקַרְבְּנוּ כִּי עִם-קִשְׁה-עֵרְרָהּ הוּא וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנוֹ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִסְלַחְתָּנוּ:

5. Exodus 34:9

And he [Moses] said: If I have found favor in your eyes, O Lord, then let the Lord go with us. Although this is a stiff-necked people, you shall forgive our iniquities and our sins and take us as your inheritance.

6. ויקרא פרק יט פסוק כב

וּכְפַר עָלָיו הַפֶּהוּן בְּאֵיל הָאֲשָׁם לִפְנֵי יְקוֹק עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא.

6. Leviticus 19:22

With the ram of guilt offering the priest shall make expiation for him before the LORD for the sin that he committed; and the sin that he committed will be forgiven him.

7. Jacob Milgrom, *Leviticus I.245*

Whereas the high priest is the agent of purgation (the verb is *pi'el*, active), the Lord alone is the agent of forgiveness -hence, the verb is *niph'al*, passive.

Selichah and Kapparah in Hazal

8. Shlomo Zuckier, “Flesh and Blood: The Reception of Biblical Sacrifice in Selected Talmudic Sources in Comparative Context,” Yale University, 2020, p. 182

To consider the cases of the verb ה.ל.ס in rabbinic literature is to search for a disappearing verb. While over 50 incidences of the root appear in the Bible, one is hard-pressed to find any non-citation appearance of the verb in Tannaitic literature... Most of the cases enumerated here appear in legal contexts – whether in the realm of prescribed sacrifices or oaths, each of which very clearly build on Biblical cases, while a minority are somewhat more oblique references to biblical narratives.

9. ויקרא פרק ה פסוק יח

(יח) וְהֵבִיא אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְפֹּתָא לְאֲשָׁם אֶל־הַפֶּהוּן וּכְפַר עָלָיו הַפֶּהוּן עַל שְׂגֵגָתוֹ אֲשֶׁר־ שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ:

9. Leviticus 5:18

He shall bring to the priest a ram without blemish from the flock, or the equivalent, as a guilt offering. The priest shall make expiation on his behalf for the error that he committed unwittingly, and he shall be forgiven.

10. ספרא ויקרא - דבורא דחובה פרשה יב פרק כא הלכה ב

והוא לא ידע ונסלח לו, הא אם ידע אין מתכפר לו, הא למה הדבר דומה לעגלה ערופה, שאף על פי שנתערפה ואחר כך נמצא ההורג הרי זה יהרג.

10. Sifra, Dibbura de-Hovah 12(21):2

“And he did not know, and he is forgiven (ונסלה לו) [after bringing an *asham taluy*]” (Lev 5:18) – but if he knew [i.e. he was later informed that what he ate was certainly not kosher], he is not atoned by it (אין מתכפר לו) [and thus he now is liable to bring a *hattat* offering]. What is this matter similar to? To a broken-necked calf [which atones for a murder where the culprit is unknown], that even though it was beheaded, if the murderer is found afterwards, he is killed.

11. ספרא ויקרא - דבורא דחובה פרשה ד פרק ו הלכה ז

וכפר עליהם אף על פי שלא סמכו, ונסלח להם אף על פי שלא נתן בשירי הדם. מה ראית להכשיר בסמיכה ובשירי הדם, ולפסול בהזיות...

11. Sifra, Dibbura de-Hovah 4(6):7

“And he shall make atonement (וכפר) for them” – even though they did not lean their hands [on the offering]; “and they shall be forgiven (ונסלה)” – even though he did not place the leftover blood [on the altar]. Why did you see fit to render [the atoning offering] valid with [i.e. despite the absence of] the laying of hands and leftover blood, but to disqualify it with [the absence of] the sprinkling [of blood on the altar]?...

12. במדבר פרק ל

פסוקים ו,ט,יג

(ו) וְאִם־הִנִּיא אָבִיהָ אֹתָהּ בְּיוֹם שֶׁמְעוֹ כְּל־נִדְרֶיהָ וְאִסְרֶיהָ אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יִקּוּם וְיִקְוֶן יִסְלַח־לָהּ כִּי־הִנִּיא אָבִיהָ אֹתָהּ: ... (ט) וְאִם בְּיוֹם שֶׁמָּע אִישָׁהּ יִנִּיא אוֹתָהּ וְהִפִּיר אֶת־נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְטָא שְׁפֹתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְיִקְוֶן יִסְלַח־לָהּ: ... (יג) וְאִם־הִפִּיר יָפֵר אֶתָּם וְאִישָׁהּ בְּיוֹם שֶׁמְעוֹ כְּל־מוֹצָא שְׁפֹתֶיהָ לְנִדְרֶיהָ וּלְאִסְרֵי נַפְשָׁהּ לֹא יִקּוּם אִישָׁהּ הַפֶּה וְיִקְוֶן יִסְלַח־לָהּ:

12. Numbers 30:6,9,13

But if her father restrains her on the day he finds out, none of her vows or self-imposed obligations shall stand; and the LORD will forgive her, since her father restrained her...

But if her husband restrains her on the day that he learns of it, he thereby annuls her vow which was in force or the commitment to which she bound herself; and the LORD will forgive her...

But if her husband does annul them on the day he finds out, then nothing that has crossed her lips shall stand, whether vows or self-imposed obligations. Her husband has annulled them, and the LORD will forgive her.

13. ספרי במדבר פרשת מטות פסקא קנג

וה' יסלח לה, הרי שנדרה ובטלו בלבו והלכה ועשתה מזידה מנין שצריכה סליחה ת"ל וה' יסלח לה

13. Sifrei Numbers 153

“And the Lord will forgive her” – behold, if she swore [not to do a certain act] and he annulled it in his heart, and she went and did [the forsworn act] intentionally; how does one know that she needs forgiveness? The verse says “and the Lord will forgive her.”

14. Sifrei Numbers 153

14. ספרי במדבר פרשת מטות פסקא קנג

והרי דברים ק"ו אם המתכוין לאכול בשר חזיר ואכל בשר חזיר וק"ו למתכוין לאכול ואכל. Is this not an a fortiori argument? If one intending to eat pig meat, who [unwittingly] eats lamb meat, needs **atonement and** forgiveness, all the more so one who intends to eat [pig meat] and eats it!

15. תוספתא נזירות פרק ג הלכה יד

וכשהיה ר' עקיבא מגיע לדבר הזה היה בוכה ואמ' אם מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר ואכלו צריך כפרה המתכוין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה צריך כפרה וסליחה

15. Tosefta Nezirut 3:14

And when R. Akiva would reach this matter [of the woman needing forgiveness], he would cry and say: If someone who intends to pick up pig meat and instead [accidentally] picked up lamb meat and ate it needs atonement (צריך כפרה), one who intends to pick up pig meat and picks up pig meat [and eats it] all the more so that he needs atonement and forgiveness (צריך כפרה וסליחה)!

16. Comparing Tosefta Nezirut 3:14 and Sifrei Numbers 153

Tosefta Nazir	SifNum
אם מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר ואכלו צריך כפרה	אם המתכוין לאכול בשר חזיר ואכל בשר חזיר צריך כפרה וסליחה ק"ו למתכוין לאכול ואכל.
המתכוין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה צריך כפרה וסליחה	

17. Shlomo Zuckier, “Flesh and Blood,” pp. 192-193

The root ה.ל.ס only appears in 13 Yerushalmi and 21 Bavli passages. Of these, many simply cite biblical verses without engaging the ה.ל.ס term, others use the verb simply to indicate that a wrongdoing has been committed that requires ה.ל.ס, and others simply cite Tannaitic passages without significant analysis beyond the earlier materials.

18. תלמוד בבלי מסכת זבחים דף לו עמוד א

סברי להו כבית הלל, דאמרי: אף חטאת שנתנה מתנה אחת כיפר...תלמוד לומר: וכפר וכפר וכפר, (מפני הדין) וכפר - אף על פי שלא נתן אלא שלש, וכפר - אף על פי שלא נתן אלא שתיים, וכפר - אף על פי שלא נתן אלא אחת. והאי מיבעי ליה לגופיה! אמר רבא: בר אדא מרי אסברה לי, אמר קרא: וכפר... ונסלח, זו היא כפרה זו היא סליחה.

18. Babylonian Talmud Tractate Zevahim 37b-38a

They agree with Beit Hillel, who say: ‘Even a *hattat* offering for which one placed one placing [of blood, out of the four prescribed ones], it atoned...

The verse teaches “and he atones... and he atones... and he atones” (Lev. 4:20,26,31), [teaching]: “and he atones” – even if he only placed [the blood] three times; “and he atones” – even if he only placed [the blood] two times; “and he atones” – even if he only placed [the blood] one time. But we need this [each case of “and he atones”] to teach the matter itself [that one must sprinkle blood in the first place]!?

Rava said: Bar Ada my master explained to me: The verse says “and [the priest] atoned (כ.פ.ר) and [the offerer] is forgiven (ה.ל.ס)” (Lev 4:20) – atonement (כפרה) is identical to forgiveness (סליחה) (lit., “this is atonement this is forgiveness”).

Selichah and Kapparah in Liturgy

19. סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר תפילה

סלח לנו אבינו וכו' כי פשענו כי טוב וסלח אתה. ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח.

19. Seder Rav Amram Gaon, Daily Prayer

“Forgive us father, for we have sinned... for you are well-forgiving... Blessed are you Lord, gracious one who forgives greatly,”

20. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יז עמוד ב

ומה ראו לומר תשובה אחר בינה - דכתיב ולבבו יבין ושב ורפא לו. אי הכי לימא רפואה בתרה דתשובה! - לא סלקא דעתך, דכתיב וישב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. ומאי חזית דסמכת אהא, סמוך אהא! - כתב קרא אחרנא: הסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי הגואל משחת חייכי.

20. Babylonian Talmud, Megillah 17b (Sefaria translation)

And why did they see fit to institute to say the blessing of repentance after the blessing of understanding? As it is written: “And they will understand with their heart, repent, and be healed” (Isaiah 6:10), showing that the theme of repentance properly follows the theme of understanding.

The Gemara asks: **If so**, that the sequence of blessings is based on this verse, **let us say that the blessing of healing should be said after the blessing of repentance**. Why, then, is the next blessing in the *Amida* the blessing of forgiveness and not the blessing of healing? The Gemara explains: **This cannot enter your mind, as it is written: “And let him return to the Lord, and He will have compassion upon him; and to our God, for He will abundantly pardon”** (Isaiah 55:7), which shows that the theme of repentance should be followed by that of forgiveness.

The Gemara poses a question: **But what did you see to rely on this verse? Rely on the other** verse, which juxtaposes repentance to healing. The Gemara answers: **Another verse**, in which it is written: **“Who forgives all your iniquities, Who heals all your diseases, Who redeems your life from the pit”** (Psalms 103:3–4), proves that the theme of healing should follow that of forgiveness.

21. שמות פרק לד פסוק ט

וַיֹּאמֶר אֱמִנָא מִצְאֵתִי תָנוּ בְעֵינַיִךְ אֲדֹנָי יְיָ־נֹא אֲדֹנָי בְּקִרְבָּנוּ כִּי עִם־קִשְׁה־עֲרֵךְ הוּא וְסִלְחָתָ לְעֹגְגוּ וְלַחֲטָאֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ:

21. Exodus 32:9

and said, “If I have gained Your favor, O Lord, pray, let the Lord go in our midst, even though this is a stiffnecked people. Pardon our iniquity and our sin, and take us for Your own!”

22. במדבר פרק יד

(יז) וְעַתָּה יִגְדַל־נָא כֹחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר:

(יח) יִקְרָא אֲרָךְ אֶפְיִם וְרַב־חֶסֶד נִשְׂא עֲוֹן וְנִפְשַׁע וְנִקְהַל לֹא יִנָּקֶה פֶלֶאד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בְּנֵיִם עַל־שְׁלִשִׁים וְעַל־רַבְעִים:

(ט) סִלְחָ־נָא לְעֲוֹן הַעַם הַזֶּה כַּגְּדֹל כְּגְדֹל חֶסְדְּךָ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנּוֹה:

(כ) וַיֹּאמֶר יְקִוֶּה סִלְחָתִי כַדְבָרְךָ:

22. Numbers 14:17-20

Therefore, I pray, let my Lord’s forbearance be great, as You have declared, saying, ‘The LORD! slow to anger and abounding in kindness; forgiving iniquity and transgression; yet not remitting all punishment, but visiting the iniquity of fathers upon children, upon the third and fourth generations.’

Pardon, I pray, the iniquity of this people according to Your great kindness, as You have forgiven this people ever since Egypt.”

And the LORD said, “I pardon, as you have asked.

23. תהלים פרק קל פסוק ז

כִּי־עֲמַךְ הַסִּלְיָתָה לְמַעַן תִּנְרָא:

22. Psalms 130:4

Yours is the power to forgive so that You may be held in awe.

24. דניאל פרק ט פסוק יט

אֲדֹנָי שְׁמַעֵה אֲדֹנָי סִלְחָה אֲדֹנָי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל־תַּאֲתָר לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי־שְׁמַעְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמְּךָ:

24. Daniel 9:19

O Lord, hear! O Lord, forgive! O Lord, listen, and act without delay for Your own sake, O my God; for Your name is attached to Your city and Your people!”

25. מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יט הלכה ז

ביום הכיפורים... וחזתם, מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו ישראל ברחמים ומכפר על פשעיהם מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום צום הכיפורים והזמנים ומקראי קודש

25. Tractate Soferim 19:4

On the Day of Atonement... one closes [the fourth blessing as follows: Blessed are you, O Lord, our God] forgoing and forgiving for our sins and for the sins of His nation Israel with mercy, and atoning for their violations, king of the whole earth, sanctifier of Israel and the day of the fast of atonement and the times and holy convocations.

26. סדר רב עמרם גאון (הרפנס) תפילת ערבית של ליל יום הכיפורים

כי אתה סולחן לישראל ומוחלן לשבטי ישורון ודברך אמת וקים לעד, ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה. בא"י מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים

26. Siddur Rav Amram Gaon (9th century), Evening Prayer for Yom Kippur

For you are a forgiver to Israel and a forgoer for the tribes of Jeshurun, and your word is truth and everlasting, and without You we have no forgoing and forgiving king, only You. Blessed are you, O Lord, a King forgoing and forgiving our sins and the sins of His nation the House of Israel, who passes on our guilt every year, king of the whole earth, sanctifier of Israel and the day of atonement.

27. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ראש השנה פרק ד

ר' יעקב בר אחא ר"ז חנין בר בא בשם רב צ"ל האל הקדוש ר' בא בשם אבא בר רב חונה צ"ל האל הקדוש ומרבה לסלוח.

27. Jerusalem Talmud, Rosh Hashanah 4:6

Rabbi Yaakov bar Aha, Rav Zeira Hanin bar Ba [said] in the name of Rav: ‘one should say “the holy God.”’ Rav Ba [said] in the name of Abba bar Rav Hunah: ‘one should say “the holy God, who forgives greatly.”’

28. Chart Comparing Kapparah and Selichah in the Bible and Rabbinic Literature

	Bible		Rabbinic Literature	
	כ.פ.ר	ס.ל.ח	כ.פ.ר	ס.ל.ח
Ritual (non-Prayer)	Human role, proxy	<u>Divine role, reconciliation</u>	Human role, reconciliation	---
Prayer	----	Divine role, reconciliation	<u>Divine role, reconciliation</u>	Divine role, reconciliation